

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 23.10.2007
COM(2007) 635 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

Gazdasági partnerségi megállapodások

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Gazdasági partnerségi megállapodások

1. BEVEZETÉS

1.1. Tárgyalási célkitűzések

A gazdasági partnerségi megállapodások (Economic Partnership Agreement, EPA) célja új, WTO-kompatibilis kereskedelmi rendelkezések kidolgozása mielőtt a jelenlegi rendelkezések 2007. december 31-én lejárnak, valamint az AKCS-országok regionális integrációjának támogatása, és különösen a regionális AKCS-piacok létrehozásának elősegítésével támogatni ezen országok fokozatos és zökkenőmentes beilleszkedését a világgazdaságba, ami hozzájárul a fenntartható fejlődéshez, és segít a szegénység visszaszorításában.

Ez tükröződik azokban a tárgyalási irányelvekben is, amelyeket a Tanács akkor fogadott el, amikor felhatalmazta a Bizottságot a tárgyalások megkezdésére, amelyek célja, hogy a Bizottság az AKCS-régiókkal teljes körű regionális EPA-kat hozzon létre. Az EPA-k a kereskedelemmel kapcsolatos területekre, a kereskedelemmel kapcsolatos szabályokra és a szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó rendelkezéseket tartalmaznak, és megfelelő kapcsolatokat biztosítanak a fejlesztési együttműködéshez.

A Bizottság úgy véli, hogy az ilyen teljes körű megállapodások elengedhetetlenek ahhoz, hogy az AKCS-EU gazdasági és kereskedelmi együttműködés elérje végső célját, azaz a Cotonoui Megállapodás 34. cikkének (2) bekezdése értelmében elősegítse az AKCS-országok teljes értékű részvételét a nemzetközi kereskedelemben. A Bizottság legfőbb célja ezért az, hogy a teljes körű regionális EPA-k a jelenlegi kereskedelmi rendelkezések lejáratá által szabott határidő előtt megszülessenek. Ez néhány régióban lehetséges. A többi régió számára ez a közlemény olyan megközelítést vázol fel, amely anélkül biztosítja a teljes körű regionális EPA-k folyamatos létrejöttét, hogy az AKCS-országokból származó árukra vonatkozó kereskedelmi szabályozásban bármilyen törés keletkezne.

1.2. Tárgyalási határidő

A Cotonoui Megállapodás 37. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az új, EPA-kban lefektetett AKCS-EU kereskedelmi rendelkezéseknek 2008. január 1-jéig hatályba kell lépniük. Ezt követően a Cotonoui Megállapodás V. mellékletében meghatározott kereskedelmi kedvezmények és a WTO¹ által 2001-ben biztosított mentesség is hatályát veszti. A jelenlegi piacra jutásra vonatkozó rendelkezések hatályvesztése miatt fontos, hogy az EPA-k áruk piacra jutására vonatkozó részéről 2007 végéig megállapodás szülessen.

¹ Ez a mentesség lehetővé teszi az eltérést az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) legnagyobb kedvezményes elbánásról szóló záradékától.

2. A TELJES KÖRŰ GAZDASÁGI PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁSOK KIDOLGOZÁSA

2.1. A teljes körű EPA tartalmának kidolgozása

A 2007. májusi ACSK-EU közös miniszteri tanácson az összes ACSK-régió, illetve az EU is megerősítette azon szándékát, hogy a 2007 végén lejáró határidőig létrejöjjenek a teljes körű EPA-k (ahogy azt az 1.1. rész meghatározza). Néhány régióban mindez megvalósítható. Más régiókban több időt vesz majd igénybe, hogy megállapodás szülessen a teljes körű EPA-król. Ilyen esetekben a Bizottság arra törekszik, hogy olyan megállapodások szülessenek, amelyek a teljes körű EPA-k létrehozásának fontos lépéseként az áruk piacra jutására vonatkozó, WTO-kompatibilis rendelkezéseket is tartalmaznak. Az ilyen megállapodásoknak időben létre kell jönniük, hogy megteremtsék az új kereskedelmi rendelkezéseket, és ahol a tárgyalások már lezárultak, az EPA-k összes többi részét is tartalmazzák. Ezt követően folytatódnak a tárgyalások azokról a megoldatlan kérdésekről, amelyek a teljes körű regionális EPA-k létrejöttéhez szükségesek.

Ez a megközelítés azon alapul, hogy a nemzetközi megállapodás keretében 2008. január 1-jétől létrejövő új kereskedelmi szabályozáshoz szükség van egy WTO-kompatibilis, áruk piacra jutására vonatkozó rendelkezésre. A 3. részben található kérdések és feltételek az áruk piacra jutásának azon szabályozását érintik, amelyet a Bizottság javaslata szerint a Közösség 2008-ban az AKCS-országoknak biztosít.

Bármilyen megállapodás jelentős lépés lesz a teljes körű regionális EPA-k megteremtése felé, és ez nem jelenti majd a tárgyalások végét. Ezeknek a megállapodásoknak időszakonkénti felülvizsgálati záradékokat és kötelező kötelezettségvállalásokat is tartalmazniuk kell a megoldatlan kérdésekkel kapcsolatos tárgyalások folytatásához. Ez készítené elő a teljes körű EPA-k létrehozásáról szóló tárgyalások befejezését.

2.2. A teljes körű regionális EPA lefedettség kidolgozása

A regionális integráció mértéke a hat AKCS-régióban eltér egymástól. Néhány régióban a már létrehozott regionális gazdasági közösségek alrégiókat alkotnak, amelyek a regionális szomszédokénál elszántabbak, és magasabb szintű gazdasági integrációt valósítanak meg. A régiókon belüli kereskedelmi érdekek és aggályok szintén eltérnek a legkevésbé fejlett és más fejlődő országok között, és az adott államok speciális szükségleteit tükrözik.

A Bizottság elismeri ezt a sokféleséget, és azt, hogy néhány ország nem csatlakozik rögtön regionális megállapodáshoz. Ha egy régió belül országok egy csoportja úgy határoz, hogy folytatni kívánják a tárgyalásokat, a Bizottság készen áll a megállapodásra az alrégiókkal, beleértve a teljes körű EPA-k felé tett lépésként megszülető piacra jutási megállapodásokat is. A jelenlegi regionális integrációs tervek lendületének fenntartása érdekében minden ilyen megállapodás előrelépést jelent a teljes körű EPA felé, amely a régió összes érintett országa előtt nyitva áll.

3. PIACRA JUTÁS

3.1. Jogbiztonság

A piacra jutásról szóló tárgyalások célja annak biztosítása, hogy 2008. január 1-jén az AKCS-országokból származó áruk jobb és jogilag biztonságos feltételekkel kerüljenek az EU-piacra. A Közösség és egy adott EPA-régió között létrejött, áruk piacra jutására vonatkozó bármely rendelkezés jogbiztonságának biztosításának

egyetlen módja az, ha kompatibilis a szabadkereskedelmi övezetekre vonatkozó WTO-szabályokkal². A Bizottság megjegyzi, hogy ehhez olyan megállapodásra van szükség, amely a szabadkereskedelmi terület létrehozásához vezet³.

3.2. Az áruk piacra jutására vonatkozó ajánlat

Az EPA-tárgyalások keretében a Bizottság ajánlatot tett az áruk vám- és kvótamentes piacra jutására vonatkozóan (a cukor és rizs esetében átmeneti időszakot biztosítva). Ezt az ajánlatot a Tanács is üdvözölte⁴, és szándékai szerint olyan országokból származó árukra alkalmazzák majd, amelyek lezárják a Bizottsággal a 3.1. részben leírt, WTO-szabályokkal kompatibilis új kereskedelmi megállapodásokat tartalmazó nemzetközi megállapodásról szóló tárgyalásokat. Mindezek mellett az ajánlat lehetővé teszi az AKCS-országok és az EU piacának jutására vonatkozó kötelezettségek közötti eltérést, és megfelelő átmeneti időszakot biztosít az AKCS-piac liberalizációjában.

3.3. Az EPA piacra jutásra vonatkozó ajánlat végrehajtása

Az EK-Szerződés 133. cikkét alapul véve a Bizottság az áruk piacra jutási rendszerének megteremtésére vonatkozóan egy rendelet elfogadását javasolja, amely 2008. január 1-jétől azokra a régiókra és országokra alkalmazandó, amelyek a 3.2. részben leírt módon lebonyolították a megállapodással kapcsolatos tárgyalásokat⁵. A Bizottság szándéka, hogy amint lehetséges, benyújtsa a rendeletjavaslatot annak érdekében, hogy az EU vámhatóságai és gazdasági szereplői időben tájékozódhassanak, és a Bizottságnak is lehetősége legyen a cukorra és rizsre vonatkozó átmeneti rendelkezésekkel kapcsolatos végrehajtási rendeletek elfogadására.

Amint lehetséges, a Bizottság az összes megállapodás teljes szövegét eljuttatja a Tanácsnak, hogy engedélyezze a határozat aláírását és ideiglenes alkalmazását.

A javasolt rendeletbe a Bizottság olyan intézkedéseket is belefoglal, amelyekkel 2008. január 1-jét követően szükség esetén hatályon kívül helyezhető vagy megváltoztatható az összes olyan fennmaradó szabályozási rendelkezés, amely a Cotonoui Megállapodás V. mellékletében található kereskedelmi rendelkezések kezelését és végrehajtását biztosítja, vagy arra hivatkozik.

A javasolt rendeletbe a Bizottság olyan intézkedéseket is belefoglal, amelyek visszaélés vagy a származási szabályok be nem tartása esetén lehetővé teszik bizonyos termékek piacra jutásának ideiglenes visszavonását.

3.4. Piacra jutás az általános preferenciarendszer (GSP) feltételei mellett

Előfordulhat, hogy néhány AKCS-ország nem tudja majd időben lebonyolítani a megállapodásról szóló tárgyalásokat, és így lemaradnak azon országok listájáról,

² Az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény XXIV. cikke.

³ Az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény XXIV. cikkének alkalmazásában ezt olyan átmeneti megállapodásként határozzák meg, amelynek „ütemtervet és menetrendet kell tartalmaznia a szabadkereskedelmi övezet létrehozására”. A szabadkereskedelmi övezetet akkor kell megvalósulniak tekinteni, amikor a vámok és más korlátozó kereskedelmi rendelkezések gyakorlatilag a felek közti összes kereskedelmi tevékenységben megszűnnek.

⁴ 2007. május 15-i EPA-ról szóló tanácsi következtetés, 9560/07. tanácsi hivatkozás

⁵ Az EU EPA piacra jutásra vonatkozó ajánlatának rendelkezéseivel és a Dél-Afrika EPA-tárgyalásokba történő bevonásáról szóló tanácsi határozattal összhangban a rendelet megfelelően rendelkezik a Dél-Afrikára vonatkozó megkülönböztetett árukereskedelmi szabályozásról.

amelyekre a 3.3. részben leírt rendelet által létrehozott új piacra jutási rendszer vonatkozik. Ilyen esetekben a Közösség egyetlen lehetősége, hogy a GSP-rendeletben lefektetett árukereskedelemre vonatkozó szabályozást alkalmazza. Hasonló a helyzet olyan esetekben is, amikor egy ország úgy dönt, hogy ilyen megállapodást vagy teljes körű EPA-t nem ír alá.

Ehhez a Közösség részéről semmilyen külön határozat nem szükséges, mivel a cotonoui kedvezmények lejáratát követően a GSP keretében az összes AKCS-ország továbbra is élvezi majd a piacra jutás előnyeit. Az egyetlen kivétel Dél-Afrika, amely az új kereskedelmi szabályozás megszületéséig továbbra is a kereskedelmi és fejlesztési együttműködési megállapodás (Trade and Development Cooperation Agreement, TDCA) rendelkezéseinek előnyeit élvezi.

Az áruk EU-piacra jutását tekintve a legszegényebb AKCS-országok védelmet élveznek, mivel a GSP-rendelet keretében a 42 legkevésbé fejlett AKCS-ország⁶ a „Mindent, csak fegyvert ne” megállapodás keretében továbbra is vám- és kvótamentesen juttathatja áruit az EU piacára. Amennyiben nem születik megállapodás, a többi, nem a legkevésbé fejlettek csoportjába tartozó 36 országnak a rendes GSP-megállapodást kínálják fel.

A Bizottság tudatában van annak, hogy az áruk GSP keretében történő piacra jutását néhány AKCS-ország az EPA alternatívájának tekintheti. Ugyanakkor a Bizottság meg van győződve a regionális EPA fontos fejlesztési előnyeiről, és arról, hogy minden AKCS-ország számára biztosítani kell a lehetőséget a jövőbeni regionális EPA-csatlakozáshoz. A Bizottság átmenetinek tekinti azt az állapotot, amikor egy AKCS-ország vagy régió kizárólag a GSP előnyeit élvezi. A regionális EPA-megállapodásoknak továbbra is nyitottnak kell maradniuk minden olyan régióban található AKCS-ország előtt, amely eredetileg úgy dönt, hogy nem csatlakozik az érintett megállapodáshoz.

Amikor egy AKCS-régió vagy ország befejezi a Bizottsággal a teljes körű EPA-ra, vagy a 3.2. részben leírt feltételeknek megfelelő megállapodásra vonatkozó tárgyalásokat, a Bizottság majd javasolja a Tanácsnak, hogy kerüljenek fel azon országok listájára, amelyekre a 3.3. részben leírt rendelet által létrehozott új piacra jutási rendszer vonatkozik.

3.5. Származási szabályok

A Bizottság az új származási szabályokat az EPA áruk piacra jutására vonatkozó rendelkezések lényeges pontjának tekinti. A Bizottság emlékeztet arra az ajánlatára, amely az EPA keretein belül a Cotonoui Megállapodásban megfogalmazott származási szabályok könnyítésére és egyszerűsítésére irányul.⁷ A Bizottság szándéka az, hogy az EPA áruk piacra jutására vonatkozó rendelet által szabályozott kereskedelemre új EPA származási szabályok vonatkozzanak. A Bizottság felismeri, hogy az EPA-régiókkal megtárgyalt EPA származási szabályok régióspecifikus részeket is tartalmaznak majd, de lényegét tekintve közös szabályokon alapulnak, és a legtöbb termék esetében megegyeznek, hogy elősegítsék az AKCS-régiók közti kereskedelmet. A Bizottság emékeztet arra, hogy a megállapodásokban foglalt

⁶ A legszegényebb országok csoportjába tartozik a Zöld-foki-szigetek is, de hamarosan kikerül ebből a csoportból.

⁷ Az ajánlat a mezőgazdasági termékekre vonatkozó származási szabályok célzott, és a textiliparra és halászatra vonatkozó szabályok fontos könnyítését tartalmazza. Az ajánlatot az AKCS-régiók is üdvözölték. A származási szabályokról folynak a tárgyalások.

felülvizsgálati záradék alapján meghatározott átmeneti időszakon belül az EPA-régiók fejlesztési igényei alapján a származás meghatározására használt elvek és módszerek további egyszerűsítése céljából felül kell vizsgálni az új EPA származási szabályokat.

Az új EPA származási szabályok akkor alkalmazandók, amikor az őket tartalmazó megállapodást az aláírás engedélyezésére és az ideiglenes alkalmazásra vonatkozó tanácsi döntés alapján aláírták. Ugyanakkor nem valószínű, hogy ez az áruk piacra jutására vonatkozó EPA-rendeletjavaslat hatálybalépése előtt megtörténik. A Bizottság álláspontja az, hogy ilyen esetekben a közbeeső időszakban a halászatra, textiliparra és esetleg a mezőgazdaságra vonatkozó speciális szabályok bizonyos egyoldalú fejlesztésével a Cotonoui Megállapodás származási szabályokra vonatkozó részét kell alkalmazni⁸. Ahogy ezek a fejlesztések az új EPA származási szabályokban is megjelennek, a gazdasági szereplők megbizonyosodhatnak az ezeken a területeken érvényes következetes szabályozásról.

4. DOHAI FEJLESZTÉSI PROGRAM

Több AKCS-ország aggodalmát fejezte ki, hogy a Dohai Fejlesztési Program (Doha Development Agenda, DDA) előrehaladtával megszűnnek a kedvezmények, és a fejlődő országoknak szükségszerűen alkalmazkodniuk kell. A Bizottság úgy véli, hogy az 1.2. részben leírt WTO-kompatibilis piacra jutási rendelkezésre vonatkozó megállapodás a teljes körű EPA keretében nem csak ezeket az aggodalmakat segít orvosolni, hanem a WTO-szabályokat teljesen betartva támogatja a többoldalú kereskedelmi rendszereket, és elősegíti az AKCS-országok teljes körű WTO-részvételét. Az EPA-tárgyalások egyre jobban befolyásolják majd a DDA tárgyalási folyamatot, mivel a cél az, hogy a DDA-ban még idén megállapodás szülessen.

5. FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az EPA-k kulcsfontosságú eszközei az EU fejlesztési és kereskedelmi politikájának, amely a kereskedelemre támaszkodva elősegíti az AKCS-országok és régiók gazdasági fejlődését, amely hozzájárulhat a szegénység visszaszorításához. A Bizottság és az EU-tagállamok elkötelezettek aziránt, hogy a regionális piacok kialakításával segítsék az AKCS-országokat, és támogassák az ezzel járó változásokhoz kapcsolódó intézkedéseket. A Bizottság továbbra is támogatja partnereinket az új strukturális reformok és kereskedelmi politikák előkészítésében, az ezekkel járó változásokhoz történő alkalmazkodásban, és hogy ki tudják használni az EPA kínálta új kereskedelmi lehetőségeket, erősíti a regionális integrációt. A Bizottság ezért elkötelezett aziránt, hogy biztosítsa az EPA-k és a fejlesztési együttműködés közti optimális kölcsönhatást.

Először is minden régióval megegyezés született arról, hogy a fejlesztési együttműködésre vonatkozó rendelkezéseket az EPA-ba be kell építeni. Továbbra is ez marad a cél annak érdekében, hogy megfelelő kapcsolatot tudjanak kialakítani a cotonoui szabályokkal és eljárásokkal, és pontosabban meghatározzák az együttműködés lehetséges területeit.

⁸ Az egyetlen kivétel Dél-Afrika, amelyre a rá vonatkozó regionális EPA származási jegyzőkönyv megszületéséig továbbra is a TDCA-jegyzőkönyv vonatkozik.

Másodsorban a 10. Európai Fejlesztési Alap (EFA) programozása egyedülálló lehetőséget kínál az EPA keretében létrejött kereskedelempolitikai döntések és az EFA-források programozásának összehangolására. A Bizottság elégedett azzal, hogy sok országos stratégiai dokumentum tartalmaz kereskedelmi vonatkozású segítségnyújtást, és az EPA-khoz kapcsolódó infrastrukturális és regionális integrációt együttműködési területekként határozza meg. A Bizottság elkötelezett, hogy véglegesítse a regionális indikatív programokat, és megerősítse célkitűzését, hogy a rendelkezésre álló forrásokat elsősorban az EPA-hoz kapcsolódó igények támogatására különítsék el. Ebben a tekintetben elsőbbséget élvez a kulcsfontosságú kísérő intézkedések és programok véglegesítése, amelyhez a regionális előkészítő munkacsoportok munkájának eredményét a lehető legnagyobb mértékben felhasználják. Különös jelentősége lesz a regionális tulajdonban lévő pénzügyi mechanizmusok megteremtésének, amennyiben az AKCS-országok így döntöttek, és amelyhez a Közösségi finanszírozás – csakúgy mint a tagállami és más adományozók – azzal a céllal járulnak hozzá, hogy erősítsék a tulajdonosi felelősséget, a hatékonyságot és az együttműködést.

Harmadsorban az EU maga is igyekszik növelni és hatékonyabbá tenni a kereskedelemösztönző támogatást (Aid for Trade). A nemrégiben elfogadott uniós kereskedelemösztönző támogatási stratégia mérföldkő abban, hogy kijelöli a fő célkitűzéseket és elveket az EU kereskedelmet célzó támogatásainak folyósításában, és különös figyelmet szentel az AKCS-országoknak. A stratégia azt próbálja meg elérni, hogy a Hivatalos Fejlesztési Támogatás teljes mértékű növekedésével arányosan valósuljon meg a szélesebb körű, kereskedelmet célzó támogatás növekedése. A Bizottság továbbra is szoros együttműködésben dolgozik a tagállamokkal annak biztosítására, hogy amikor 2010-re eléri az évi 2 milliárd EUR célkitűzést (1 milliárd EUR a tagállamoktól és 1 milliárd EUR a Közösségtől), az EU kereskedelemmel kapcsolatos támogatásnövekedésének 50 százalékos tartománya AKCS-országoknak jusson. Különös figyelmet fordítanak annak, hogy a teljes összegből minden AKCS-régió méltányos részhez jusson annak alapján, hogy a régióknak milyen kiemelt igényei vannak.

A teljes körű EPA-k lehetővé teszik, hogy az EFA-támogatásokat az AKCS-országok kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez szükséges változtatások végrehajtására fordítsák, és segítenek meghatározni a tagállamoktól érkező további támogatások fő prioritásait. A Bizottság felismeri, hogy a WTO-kompatibilis piacra jutási megállapodásokat a teljes körű EPA-k felé tett lépésként elfogadó AKCS-régióknak már ebben a szakaszban fejlesztési pénzügyi eszközökre is szükségük van, hogy teljesíteni tudják az általuk vállalt liberalizációs folyamathoz kapcsolódó átalakításokat. Ez tartalmazhat olyan intézkedéseket, mint például a termelőkapacitások és az üzleti környezet megújítása, vagy hozzájárulást a költségvetési reformokat teljes mértékben kiegészítő, a vámliberalizációból származó nettó költségvetési hatás kompenzálásához. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a fejlesztési támogatásokra vonatkozó vállalás a cottonoui eszközök és a tagállamokból érkező hozzájárulások által biztosítható.